

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти»
про присудження ступеня доктора філософії
Клесман Ользі Валеріївні
з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
за спеціальністю 053 «Психологія».

Здобувачка ступеня доктора філософії Клесман Ольга Валеріївна, 1973 року народження, громадянка України.

Освіта – вища. У 1995 році отримала диплом спеціаліста за спеціальністю «математик, викладач» у Сімферопольському національному університеті. У 2023 році закінчила з відзнакою магістратуру у ДЗВО «Університет менеджменту освіти» та здобула кваліфікацію магістра у галузі психології. У 2022 році вступила до аспірантури ДЗВО «Університет менеджменту освіти» кафедра психології та особистісного розвитку.

Дисертацію виконано у Державному закладі вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України міста Києва.

Разову спеціалізовану вчену раду утворено наказом Державного закладу вищої освіти №01-01/394 від 27 жовтня 2025 року на підставі рішення Вченої ради Університету, протокол № 13 від 22 жовтня 2025 р. у складі:

Голови разової вченої ради	БАЛАХТАР Валентини Візиторівни – доктора психологічних наук, професора, професора кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти».
Рецензента	МОСКАЛЬОВОЇ Алли Степанівни – кандидата психологічних наук, доцента, доцента кафедри освіти дорослих та цифрових технологій ННІМП ДЗВО «Університет менеджменту освіти».
Офіційних опонентів	ТЕРЕЩЕНКО Кіри Володимирівни – доктора психологічних наук, провідного наукового співробітника лабораторії організаційної та соціальної психології Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України.
ЗАВАЦЬКОГО Вадима Юрійовича – доктора психологічних наук, професора, професора кафедри психології Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

СИНГАЇВСЬКОЇ Ірини Валентинівни – кандидата психологічних наук, професора, директора ННП ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК».

На засіданні 10 грудня 2025 року разова спеціалізована вчена рада ухвалила рішення про присудження Клесман Ользі Валеріївні ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія» на підставі прилюдного захисту дисертації *«Психологічні чинники залученості персоналу до роботи в ІТ-компанії»*.

Дисертацію виконано у Державному закладі вищої освіти «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України.

Науковий керівник – Брюховецька Олександра Вікторівна, доктор психологічних наук, професор.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису українською мовою.

Наукова новизна дослідження полягає в уточненні теоретичних засад, емпіричному обґрунтуванні ключових чинників та розробці програми підвищення залученості персоналу до роботи в ІТ-компанії, що конкретизується у таких положеннях:

- *вперше* здійснено концептуальне узагальнення сучасних теоретичних підходів до вивчення залученості персоналу до роботи в контексті української ІТ-сфери;

- *обґрунтовано та емпірично перевірено* авторську модель психологічних чинників залученості персоналу до роботи в ІТ-компанії, яка охоплює такі взаємопов'язані складові: психологічна безпека в професійному середовищі, професійна самоефективність, ресурсне забезпечення та організаційний розвиток;

- *здійснено* адаптацію та психометричну валідацію шкали «Психологічна безпека» для української вибірки працівників ІТ-сфери;

- *емпірично підтверджено* провідну роль психологічної безпеки в команді у формуванні залученості до роботи; *вперше* це встановлено саме в умовах українського ІТ-середовища;

- *розроблено та апробовано* авторську психологічну програму підвищення залученості персоналу до роботи в ІТ-компанії, її ефективність *підтверджено* за показниками психологічного та організаційного функціонування персоналу на трьох рівнях: індивідуальному, командному й організаційному.

Практичне значення дослідження полягає у створенні цілісної моделі психологічних чинників залученості персоналу до роботи в ІТ-компанії та впровадженні адаптивної програми з її підвищення. Розроблена психологічна програма передбачає поєднання тренінгових модулів, фасилітаційних практик, індивідуального консультування й організаційного супроводу. Вона базується на науково обґрунтованих чинниках, а саме, психологічній безпеці, професійній самоефективності, ресурсному забезпеченні, рівні

організаційного розвитку, та реалізується на трьох рівнях: індивідуальному, командному й організаційному.

Основні теоретичні положення та результати дисертаційної роботи відображено у 22 публікаціях, серед них 5 одноосібних та 2 у співавторстві статей у наукових фахових виданнях, включених до переліку, затвердженого МОН України; 15 статей у збірниках матеріалів наукових конференцій.

1. Брюховецька, О., & Клесман, О. (2025). Залученість до роботи: огляд ключових психолого-управлінських концепцій. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 34(1), 43–52. <https://doi.org/10.31108/2.2025.1.34.4> *Особистий внесок здобувачки: ініційовано тему та сформульовано завдання дослідження, здійснено підбір і аналіз наукових джерел, розроблено структуру статті, підготовлено основний текст, сформульовано висновки та теоретичні узагальнення. Роботу виконано під науковим керівництвом.*

2. Бондарчук, О., Брюховецька, О., Клесман, О., & Тягур, Л. (2025). Адаптація та валідація шкали «Психологічна безпека» на українській вибірці працівників ІТ-сфери. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 35(2), 45-59. <https://doi.org/10.31108/2.2025.2.35.4> *Особистий внесок здобувачки: взято участь у формулюванні завдання дослідження, підготовці матеріалів і систематизації даних, опрацюванні результатів та редагуванні змісту публікації. Статтю підготовлено у співпраці зі співавторами.*

3. Клесман, О. (2025). Психологічна безпека в команді як передумова залученості до роботи в ІТ компаніях. *Вчені записки Університету «КРОК»*, 1(77), 561–567. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2025-77-561-567>

4. Клесман, О. (2025) Залученість персоналу до роботи: теоретичний аналіз термінології та концепцій. *Вісник післядипломної освіти: збірник наукових праць. Серія «Соціальні та поведінкові науки; Управління та адміністрування»*: Психологія (053). [https://doi.org/10.58442/3041-1858-2025-32\(61\)-70-92](https://doi.org/10.58442/3041-1858-2025-32(61)-70-92)

5. Клесман, О. (2025). Результати дослідження щодо психологічних чинників залученості персоналу до роботи в ІТ-компанії. *Наукові перспективи. Серія «Психологія»*, 6(60), 1392–1403. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6\(60\)-1392-1403](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-6(60)-1392-1403)

6. Клесман, О. (2025). Гібридна компетентність керівника в умовах AI-екосистеми: екофасилітативний підхід до управління ІТ-командою. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Психологія»*, 8(48), 1473-1482. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-8\(48\)-1473-1482](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-8(48)-1473-1482)

7. Клесман, О. (2025). Психологічні засади та результати впровадження програми підвищення залученості персоналу в ІТ-компаніях. *Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи: зб. наук. праць СНУ ім. В. Даля*, 2(67), 344-356. <https://doi.org/10.33216/2219-2654-2025-67-2-344-356>

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради.

Балахтар Валентина Візиторівна – голова разової спеціалізованої вченої ради, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту і психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти». *Оцінка позитивна, без зауважень.*

Москальова Алла Степанівна – рецензент, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри освіти дорослих та цифрових технологій ННІМП ДЗВО «Університет менеджменту освіти». *Зауваження:*

1. У дисертації слушно підкреслюється роль психологічної безпеки, організаційного розвитку та професійної самоефективності як чинників залученості персоналу в ІТ-сфері. Разом з тим, беручи до уваги специфіку діяльності ІТ-команд, що ґрунтується на гнучких формах командної взаємодії, доцільно було б приділити більше уваги аналізу таких показників, як командна згуртованість, якість взаємодії та ефективність спільного ухвалення рішень, які можуть безпосередньо впливати на рівень залученості працівників.

2. У роботі послідовно обґрунтовано систему психологічних чинників залученості до роботи. Водночас перспективним видається подальше розширення дослідження в напрямі аналізу психологічного благополуччя як чинника резильєнтності та адаптивності персоналу в умовах воєнних викликів і кризової нестабільності, що може доповнити теоретичну модель залученості новими ресурсними аспектами.

Терещенко Кіра Володимирівна – доктор психологічних наук, провідний науковий співробітник лабораторії організаційної та соціальної психології Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. *Зауваження:*

1. У першому розділі дисертації використано широкий спектр теоретичних підходів до вивчення феномену залученості до роботи та її психологічних чинників. Водночас доцільно було б чіткіше окреслити взаємозв'язки між цими підходами в межах авторської моделі, що дозволило б підкреслити її теоретичну узгодженість і логіку побудови.

2. У другому розділі представлено ґрунтовну характеристику вибірки та опис соціально-демографічних показників, однак доцільно було б детальніше розкрити параметри професійного досвіду й посадового рівня учасників. Це надало б змогу глибше інтерпретувати отримані результати та виявити особливості залученості до роботи працівників різних категорій.

3. У третьому розділі, де описано програму підвищення залученості персоналу до роботи, окремі тренінгові модулі подано доволі стисло. Доцільно було б розширити опис змісту занять і прикладів вправ, що дало б можливість повніше відтворити логіку реалізації програми та її зв'язок із досліджуваними психологічними показниками.

4. У загальних висновках дисертації чітко відображено основні результати проведеного дослідження. Разом з тим доцільно було б більш розгорнуто окреслити перспективи подальших наукових розвідок, зокрема щодо застосування отриманих результатів у суміжних галузях або в інших професійних спільнотах поза ІТ-сферою.

Завацький Вадим Юрійович – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. *Зауваження:*

1. У першому розділі дисертації ґрунтовно розкрито психологічні чинники залученості персоналу до роботи в ІТ-компаніях із урахуванням особливостей професійного середовища цієї сфери. Водночас доцільно було б глибше проаналізувати специфіку функціонування ІТ-команд в умовах кризового сьогодення, зокрема, воєнного контексту, економічної нестабільності та високого рівня невизначеності, які суттєво впливають на динаміку психологічних чинників залученості.

2. У другому розділі наведено детальний аналіз соціально-демографічних характеристик вибірки, проте доречним було б розглянути можливі комбінації цих змінних (наприклад, взаємозв'язки між статтю та віком, статтю та стажем роботи), що дало б змогу виявити додаткові закономірності у рівнях залученості персоналу до роботи.

3. З огляду на узагальнені результати дослідження, слушною видається систематизація психологічних чинників залученості персоналу за рівнем їх впливу. Така структурована класифікація дозволила б чіткіше простежити, які чинники мають провідне, а які – опосередковане значення у формуванні залученості.

4. У третьому розділі переконливо доведено провідну роль психологічної безпеки та професійної самоефективності у формуванні залученості до роботи. Разом із тим потребує розширення пояснення механізмів їх взаємодії, зокрема, як почуття психологічної безпеки сприяє підвищенню самоефективності працівників або як упевненість у власних силах підсилює відчуття безпеки у команді. Такий аналіз поглибив би розуміння внутрішніх психологічних процесів, що зумовлюють залученість до роботи.

Сингаївська Ірина Валентинівна – кандидат психологічних наук, професор, директор ННП ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК». *Зауваження:*

1. У першому розділі дисертації доцільно було б детальніше розглянути фінансову складову як окремий чинник залученості до роботи, оскільки цей аспект, хоча й згаданий серед ресурсних параметрів, не представлений у структурі авторської моделі. Варто врахувати рівень фінансової винагороди як об'єктивний зовнішній чинник у подальших дослідженнях.

2. У другому розділі наведено порівняння рівня залученості між представниками різних професійних ролей, однак доцільно було б доповнити аналіз урахуванням індивідуально-психологічних характеристик працівників, що дало б змогу глибше інтерпретувати виявлені відмінності.

3. У третьому розділі доцільним видається розширення часових меж формувального експерименту з метою простеження динаміки змін рівня залученості персоналу після психологічних інтервенцій у довготривалій перспективі, що дозволило б оцінити стійкість отриманих результатів.

4. Перспективним напрямом подальших наукових пошуків є удосконалення програми підвищення залученості персоналу з акцентом на розвиток лідерського потенціалу, зокрема комунікативних і емоційно-регуляторних компетентностей керівників, що сприятиме ефективній командній взаємодії та формуванню сприятливого організаційного клімату.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради

«Проти» – немає

На підставі результатів відкритого голосування та ухваленого рішення разова спеціалізована вчена рада присуджує Клесман Ользі Валеріївні ступень доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради, доктор психологічних
наук, професор

Валентина БАЛАХТАР

Підпис голови разової спеціалізованої
вченої ради В. В. Балахтар
ЗАСВІДЧУЮ
Учений секретар ДЗВО УМО

Алла ВІНІЧЕНКО